

Navnlig findes Bestemmelser i saa Henseende, der maa antages endnu at staa ved Magt, i et kongeligt aabent Mandat — af 8de Marts 1664 — hvilket Mandat, der blev givet paa Grundlag af en Indberetning fra en Kommission, som var nedsat i Anledning af, at Sejlskibet paa Randers Fjord led Skade ved, at ny Laksgeaarde vare blevne anlagte og ældre Laksgeaarde byggede længere ud i Fjorden, end vedkommende havde Ret til, tillige indeholder Raad om borttagelse af, hvad der saaledes af Kommissionen var fundet ulovligt anbragt, samt Forbud mod Anlæggelse af flere Laks- eller Fiskegeaarde eller Udvidelse af de bestaaende — samt i en Forordning af 18de Juli 1668, der med Tilføjelse af en ny Straffebestemmelse gentager Forbudet i det anførte Mandat mod forskellige stadelige Fiskemaader. Endvidere ses det, at en Kommission, der i 1696 var bleven nedsat i Anledning af et af Besidderen af Frisenvold og Clausholm, Grev Reventlow, og Besidderen af Grevelshuset Frisenborg med flere Godser, Grev Frijs, paa egne og øvrige Laksgeaardssejeres Begne derom indgivet Andragende, hvori klagedes over, at store Misbrug fandt Sted med Laksfiskeriet i Randers Fjord, i sin ovenfor omtalte Forretning bl. a. gjorde Indstilling til Kongen om, at det under lignende Straf, som var foreskrevet i den ovenanførte Forordg. af 1668, maatte forbydes at drage Vaad i Sejlskibet samt at bruge Fjlyndergarn og Fiskeruser sammesteds fra det yderste af Fjorden og alt opad samme — uden at i øvrigt denne eller nogen anden af Kommissionens Indstillinger ses at have foranlediget Udgivelsen af nogen yderligere kongelig Anordning.

At derhos særlig Ejeren af Frisenvold Laksgeaard — som efter det ophyste maa antages alt den Gang at have eksisteret i Alders Tid, ligesom det ogsaa ses, at samme i Matrullen af 1789 er bleven anjat til Fiskerihartkorn — ved det omhandlede Tidspunkt og lang Tid forinden har været antaget berettiget til at modsætte sig ikke alene Anlæggelsen af ny Laksgeaarde paa den neden for samme beliggende Del af Gudenaen og Randers Fjord, men ogsaa, i alt Fald i et vist Omfang, Udøvelse sammesteds af Laksfiskeri paa anden Maade, er bestyrket ved de Vidneforklaringer, som indeholdes i et af den daværende Forvalter paa Frisenvold den 22de Maj 1693 optaget Tingsvidne, som af den daværende Lejer af Fiskerihuset sammesteds fremlagdes i den nys omtalte Kommission, saavel som ogsaa ved Indholdet af selve Kommissionsforretningen, hvor den ommeldte Laksgeaard betegnes overensstemmende med den Angivelse, der indeholdes i det tidligere omtalte for Kommissionen fremlagte Notarialinstrument som forbunden „med Midtstrømsfiskeri til Udbyghøj“. At det derhos ogsaa i en senere Tid har været en faktisk stedfindende Opfattelse mellem dem, der vare bekræftigede med Fiskeri paa Randers Fjord, at Ejeren af Frisenvold Laksgeaard var berettiget til at modsætte sig, at andre, som ikke dertil havde særlig Adkomst, i det egentlige Ønb i Fjorden brugte større Fiskeredstaber, som tjente til at fange Laks med, bestyrkes ved flere af de nedenfor omtalte Forklaringer, som under et af Citanten i 1880 optaget Tingsvidne ere afgivne af forskellige Personer, der tjente eller tidligere havde tjent som Fiskerkarle paa Frisenvold Fiskegeaard.

Men om det end efter det anførte ikke er uantageligt, at der tilkommer Citanten som Ejer af den omhandlede Laksgeaard en Ret til i et vist Omfang — hvis nøjagtige Afgrænsning det imidlertid efter hvad nedenfor skal bemærkes, bliver usnødvendigt at komme nærmere ind paa — at modsætte sig, at andre, der ikke hidtil havde en særlig Adkomst, drive Laksfiskeri i den neden for samme beliggende Del af Gudenaen og Randers Fjord, navnlig udøve saadant Fiskeri ved Indretninger eller Redstaber, der ere egnede til i en væsentlig Grad at hemme Tilgangen af Laks til Laksgeaarden, kan det dertil ikke antages, at Citanten har den af ham paastaede udelukkende Ret til overhovedet at drive Fiskeri i Gudenaens Hovedløb neden for Frisenvold Laksgeaard samt i Sejlskibet i Randers Fjord. Ligesom Raadstanden om en saadan Ret ikke finder Støtte i de i Sagen fremlagte ældre Aktstykker, saaledes kan det heller ikke anses godtgjort, at Ejerne af Fiskegeaarden faktisk have udøvet Fiskeri uden for den Del af Gudenaen, der ligger i Nærheden af Frisenvold Laksgeaard, om hvilken Del der imidlertid ikke er Spørgsmaal under nærværende Sag. Tværtimod fremgaar det af Sagen, at der paa den Tid, Citanten blev Ejer af Fiskegeaarden, blev drevet Fiskeri i stort Omfang i Sejlskibet i Randers Fjord af Beboerne af Randers samt af Beboerne af de ved Randers Fjord beliggende Landsbyer, og hvad angaar den Del af Gudenaen, hvor det under nærværende Sag paaklagede Fiskeri har fundet Sted, da have to Vidner — af hvilke det ene har kendt Forholdene sammesteds i ca. 30 Aar, det andet i 20 à 30 Aar, og hvis Forklaringer Parterne have været enige om at tillægge samme Gyldighed, som om de vare beedigede, usagt, at Vidnerne i den Tid, de have kendt Forholdene — som det efter deres Forklaringer maa antages, temmelig hyppigt — have set de indstævnte og tidligere Ejere af disse Ejendomme